

**DOPOLNILNO IZPOPOLNJEVANJE
NARAVOVARSTVENIH NADZORNIKOV
O PREKRŠKOVNEM POSTOPKU**

Izvajalka za MNVP mag. Nuša Orel, sodnica

Ljubljana, 18. september 2024

Spremembe in dopolnitve ZP-1 – novele ZP-1

- ZP-1A, Ur. l. RS, št. 86/04
- ZP-1B, Ur. l. RS, št. 44/05
- ZP-1C, Ur. l. RS, št. 40/06 in 51/06 – popravek
- ZP-1D, Ur. l. RS, št. 115/06
- ZP-1E, Ur. l. RS, št. 17/08
- ZP-1F, Ur. l. RS, št. 108/09
- ZP-1G, Ur. l. RS, št. 9/11, velja od 12. 3. 2011
- ZP-1H, Ur. l. RS, št. 21/13 velja od 14. 6. 2013
- ZP-1I, Ur. l. RS, št. 111/13, velja od 1. 1. 2014
- ZP-1J, Ur. l. RS, št. 32/16, velja od 7. 11. 2016
- ZP-1K, , Ur. l. RS, št. 38/24, velja od 21. 5. 2024

Pooblastila nadzornikov za vodenje postopka o prekršku

Naravovarstveni nadzorniki v ZON - 155/4 ZON:

Naravovarstveni nadzorniki morajo ob vsakem času preprečevati prekrške po tem zakonu in po predpisih, izdanih na njegovi podlagi, ter ukrepati in uporabiti z zakonom določena pooblastila, če grozi nevarnost uničenja ali poškodovanja naravne vrednote, sestavin biotske raznovrstnosti ali zavarovanih območij ali njihovih delov (čl.155/11 ZON).

Naravovarstveni nadzorniki in prostovoljni nadzorniki v ZTNP - 58. člen

Naravovarstveni nadzorniki so dolžni ob vsakem času preprečevati prekrške po tem zakonu in po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, ter ukrepati in uporabiti z zakonom določena pooblastila, če so zaradi prekrška ogroženi cilji parka ali grozi nevarnost uničenja ali poškodovanja naravne vrednote ali njenega dela. (čl. 59 ZG)

Gozdarski nadzorniki v ZG – 77.a čl. ZG

Gozdarski nadzorniki imajo pravico od osebe, ki ne spoštuje določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, zahtevati in dobiti na vpogled osebno izkaznico ali drugo javno listino, s katero se dokazuje istovetnost te osebe. Gozdarski nadzorniki lahko tudi fotodokumentirajo potek kršitve in kršilca zaradi dokazovanja storitve prekrška (čl.77/4 ZG)

Vprašanja

1. Kako na terenu preverim, če mi je oseba, ki pri sebi nima dokumenta, povedala prave osebne podatke – moja ideja je bila, da na policiji, preko telefona, preverijo, če ta oseba sploh obstaja, vendar tega ne morejo narediti, ker se preko telefona naravovarstveni nadzorniki ne moremo identificirati npr. z neko številko.
2. Kršitelj ne želi pokazati svojega osebnega dokumenta oz. ga nima pri sebi, prav tako pa ne želi izdati svojih pravih podatkov. Prišlo je tudi do situacije, ko je uradna pooblaščenka oseba podvomila v verodostojnost teh podatkov, vendar le tega ni mogla na primeren način preveriti. Kako nadaljevati s postopkom?
3. Kršitev (npr. sidranje) na morju – iz obale lahko z daljnogledom vidiš reg. št., morda celo narediš fotografijo, na kateri se vidi plovilo in reg. št. preko reg. št. pridobiš podatke lastnika plovila, lastnikov je lahko več! – kakšen je potek postopka?

Pooblastila za pridobitev podatkov so določeni v zakonih: ZON (155. čl.), ZTNP (59. čl.), ZG (77.a čl.) ZRPSJ (26. čl.),

Večna dilema odločba o prekršku ali PN?

- PN praviloma za vnaprej določen nabor kršitev.
- Dokazno manj zahtevne kršitve v obliki opustitev vnaprej določenih obveznosti (prijave, predložitve ali objave podatkov) s podrobnejšimi pravili o načinu izvršitve.
- Višina globe ni pomembna
- Dejanja oziroma opustitve (in dokazi) so listinske (evidenčne) narave.
- Roki za izvršitev obveznosti so vnaprej določeni.
- Postopek ugotavljanja kršitev je tudi elektronsko podprt.
- Ugotavljanje odgovornih oseb je mogoče iz uradnih evidenc

Običajni plačilni nalog PN (1. odst. 57. čl. ZP-1) - kakšen je minimalen obseg dejanj in izdanih aktov v hitrem postopku do izdaje PN po osebno zaznanem prekršku ?

- PN izdan z neposredno osebno zaznavo ali zaznavo s tehničnimi sredstvi
- Kršitelj je navzoč na kraju: PN se kršitelju vroči takoj na kraju in se mu ustno predstavi storjeni prekršek in dokaze ter se zaznamuje na PN
- Če se PN kršitelju ne vroči na kraju, se pošlje PN po določbah ZUP o vročanju z opisom dejanskega stanja in dokazi
- Kršitelja ni na kraju: Pošlje se kršitelju PN po določbah ZUP o vročanju z opisom dejanskega stanja in dokazi.
- Se NE pridobi pisne izjave po 55. čl. ZP-1.
- Če je pridobljena izjava, je treba odločati v okviru hitrega postopka ali z uradnim zaznamkom (4. odst. 51- čl. ZP-1) ali z izdajo odločbe (tudi z izdajo PN, če so podani pogoji iz 2. odst. 57. čl. ZP-1)
- Posebnost kršitelj, ki ne razume slovenskega jezika, v katerem se vodi postopek

Zagotavljanje pravice do izjave po 55. členu ZP-1 pri izdaji običajnega PN ?

Ugotavljanje odločilnih dejstev v hitrem postopku o prekršku poteka brez odlašanja, hitro in enostavno, vendar pa morajo biti kljub temu storilcu tudi v takem postopku zagotovljena temeljna jamstva poštenega postopka, med drugim tudi pravica, da navaja dejstva in predlaga dokaze, ki so mu v korist, ter da se izjavi o procesnem gradivu, ki utegne vplivati na njegov pravni položaj (22. in 29. člen Ustave RS). S tem se zagotavlja enakost strank v postopku, ki je eden bistvenih elementov poštenega sojenja oz. postopka (Sodba VSRS IV lps 25/2013)

Storilcu se (tudi po vloženi ZSV) omogoči, da si lahko na sedežu organa vpogleda v dokumente (82. čl. ZUP v zvezi s 1. odst. 58. čl. ZP-1) ter se potem izjasni o prekršku ter predlaga razbremenilne dokaze v roku, ki mu ga določi PUO.

Opis dejanskega stanja prekrška na običajnem PN, kadar se pošlje kršitelju po določbah ZUP o vročanju

- Gre za popoln, stvaren in objektiven opis dejanja, kjer se mora natančno konkretizirati storitev ali opustitev dejanja z navedbo dokazov, to je na kakšen način je bila ugotovljena kršitev, npr. z osebno zaznavo kršitve, fotografijo, analizo, posnetkom.
- Prekrškovni organ teh dokazov kršitelju ni dolžan posredovati, ker ima kršitelj še vedno možnost, da se lahko z vsebino navedenih dokazov dodatno seznani s pregledom spisa pri prekrškovnem organu, ki je izdal plačilni nalog.
- Tudi opis dejanskega stanja prekrška PN mora imeti vse zakonske znake storilcu očitane mu prekrška (sodba VSL PRp 441/2013); za pravno in odgovorno osebo (OO) tudi znake prekrška v skladu s 14. čl. do 15.a čl. ZP-1), enako za OO v državnem organu.

Plačilni nalog - zaznava v evidenci in vidik odgovornosti PO in OO

- Plačilni nalog se izda, če PUO prekršek ugotovi z uporabo ustreznih tehničnih sredstev ali naprav ali z neposredno osebno zaznavo
- Med te načine sodi tudi vpogled v računalniške evidence, če ni potreben poseben (dodaten) dokazni postopek, ampak zgolj miselni proces sklepanja iz ugotovljenih dejstev na uporabo pravnega pravila.
- Odločilno bo, ali je z vpogledom v uradne evidence (AJ PES) mogoče ugotoviti tudi OO , če ne, je treba izpeljati postopek s pridobitvijo izjave in izdajo odločbe ali končanjem z uradnim zaznamkom
- Če se vprašanje odgovorne osebe (ali katero drugo) zastavi po ZSV, je mogoče postopek dopolniti po 63. členu ZP-1 (in namesto PN izdati odločbo).

Ugotavljanje – iskanje odgovornosti OO v PO, ni več pogojev za izdajo PN

Če ni mogoče ugotoviti iz vpogleda v AJ PES, je treba najprej opraviti poizvedbo na PO, vendar brez pravnega pouka iz 55. člena ZP-1, le o tem kdo je v pravni osebi odgovoren za področje (pridobiti podatke o tej osebi in opis delovnega področja), na katerem je bila ugotovljena kršitev.

Kako mora potekati komunikacija med prekrškovnim organom in strankami - kršitelji

Komunikacija poteka le pisno, ne ustno, še MANJ, da PUO v poizvedbi ali celo pozivu za pisno izjavo zahteva naj navede storilec tel. številko GSM, da bo vzpostavljena komunikacija.

Če je komunikacija potekala po telefonu, se napiše uradni zaznamek o vsebini pogovora.

Odgovornost pravnih in odgovornih oseb

Dve vrsti odgovornosti:

Pridružena – akcesorna odgovornost

Samostojna- principalna odgovornost pravne osebe po dolžnem nadzorstvu

Dokazno breme je obrnjeno.

Pridružena - akcesorna odgovornost PO

1. odst. 14. čl. ZP-1: Pravna oseba je odgovorna za prekršek, ki ga pri opravljanju njene dejavnosti storilec stori v njenem imenu ali za njen račun ali v njeno korist ali z njenimi sredstvi.

1. odst. 15. čl. ZP-1: Odgovorna oseba je tista oseba, ki je pooblaščen opravlja delo v imenu, na račun, v korist ali s sredstvi pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, državnega organa ali organa samoupravnega lokalne skupnosti.” (podatki, dokazi, izpisi iz registra, evidenc, akti, pogodbe)

Odgovornost za dolžno nadzorstvo PO – samostojna - principalna odgovornost

2. odst. 14. čl. ZP-1: Če storilca prekrška ni mogoče odkriti ali če za prekršek ni odgovoren, je pravna oseba odgovorna za prekršek, če je njen vodstveni ali nadzorni organ ali njena odgovorna oseba opustila dolžno nadzorstvo, s katerim bi se prekršek lahko preprečil.

2. odst. 15. čl. ZP-1: OOje tudi tista oseba, ki je pri subjektu pooblaščen za izvajati dolžno nadzorstvo, s katerim se lahko prepreči prekršek.

Dokazno breme posloводства glede prenosa pooblastil

- Dokazno breme glede ugotovitve (druge) osebe, pooblašćene za določeno dejanje, je na posloводstvu.
- Če ne imenuje “neposredno odgovorne osebe (storilca),” je odgovorna oseba, ki je pooblašćena za izvajanje dolžnega nadzorstva (2. odst.15. čl. ZP-1)
- Če te ni mogoće ugotoviti, veljata zakonski domnevi iz 3. in 4. odst. 15. čl. ZP-1.
- Šteje se, da je za izvajanje dolžnega nadzorstva pooblašćen vodstveni organ, za dolžno nadzorstvo nad vodstvenim organom pa nadzorni organ, razen če dokaže, da je bila odgovornost za izvajanje dolžnega nadzorstva s pravnim aktom prenesena na drugo osebo ali organ (3. odst.)

Osnovna načela pri ugotavljanju odgovornosti PO in OO

Kadar je neposredni storilec prekrška znan in odgovoren, vodstveni ali nadzorni organ pravne osebe praviloma za ta prekršek ne odgovarja, četudi je prekršek posledica opustitve dolžnega nadzorstva, saj odgovornost oziroma posledice te opustitve (ki jo zagrešijo njeni organi), prevzame pravna oseba. V tem primeru torej odgovarjata pravna oseba in neposredni storilec (slednji praviloma kot odgovorna oseba pravne osebe). Če pa je vodstveni organ sam neposredni storilec prekrška, je bil prekršek izvršen z njegovo storitvijo ali opustitvijo dejanja, ki bi ga moral storiti, pa seveda odgovarja za prekršek tudi vodstveni organ.

Šele če neposredni storilec prekrška ni znan oziroma je znan, vendar za prekršek ni odgovoren (prekršek je storil v skrajni sili, silobranu, dejanski ali pravni zmoti, je neprišteven, ali zanj ni predpisana sankcija), pa bo za prekršek praviloma odgovarjala pravna oseba, če je njen vodstveni ali nadzorni organ ali njena odgovorna oseba opustila dolžno nadzorstvo, s katerim bi se prekršek lahko preprečil.

Razbremenilni razlogi pravne osebe

V nobenem primeru pravna oseba ne odgovarja za prekršek, če (sama) dokaže, da je bil prekršek storjen:

- z namenom škodovanja tej pravni osebi ali
- z zavestnim kršenjem pogodbe, na podlagi katere storilec opravlja delo ali storitev za pravno osebo, ali s kršenjem navodil ali pravil pravne osebe, ki je v okviru dolžnega nadzorstva pravočasno izvedla vse ukrepe, potrebne za preprečitev prekrška.

Razbremenilni razlogi pravne osebe (2)

Osebe, ki so pooblašcene delo opravljati v njenem imenu ali za njen račun ali v njeno korist ali z njenimi sredstvi, mora seznaniti s pravili, ki veljajo v okviru njene dejavnosti ali jim mora dati navodila, kako naj opravijo konkretno nalogo, da do prekrška ne bo prišlo, t.i. dolžnost seznaitve (prvi del 2. al. 3. odst. 14. čl ZP-1).

Drugi del 2. al. 3. odst. 14. čl. ZP-1, predpisuje dolžnostno ravnanje, ravnanje nadzora pravne osebe.

Odločba US RS 458/2015

Napačno je torej stališče, da je dovolj, da pravna oseba pavšalno zatrjuje razbremenilni razlog, nato pa mora prekrškovni organ v odločbi o prekršku izkazati neobstoj razbremenilnega razloga oziroma da mora prekrškovni organ navesti, katero nadzorstvo, ki bi ga bila dolžna storiti, je pravna oseba opustila. Dokazno breme je na pravni osebi, prav tako pa mora pravna oseba izkazati, da je storila vse, da bi prekršek preprečila.

Pravna oseba mora storiti ne z golim zatrjevanjem, ampak z aktivnim ravnanjem oziroma predlaganjem ustreznih dokazov, s katerimi bo takšne navedbe tudi ustrezno izkazala. Torej ni dovolj, da je seznanjen s pravili, ki ga zavezujejo pri izvajanju delovnih nalog, ničesar pa ne zatrjuje niti ne izkaže v zvezi z njeno dolžnostjo organizacije dela oziroma z izvedbo ukrepov, ki bi bili namenjeni v preprečitev kršitev področnega zakona (nobene okoliščine, ki bi se nanašala na konkretno delo konkretne osebe, kako mu je odredila opravo naloge, ki jo je opravljal, kako je bila organizirana njegova časovnica samega dela).

Odgovornost podjetnika in zasebnika (1/2)

- Če prekršek, ki izvira iz njunega poslovanja storita sama, se njuna odgovornost ugotavlja tako kot pri vsaki drugi fizični osebi (malomarnost/ naklep)
- Če prekršek, ki izvira iz njunega poslovanja, stori druga oseba (storilec), se njuna odgovornost ugotavlja, tako kot pri pravni osebi.

Odgovornost podjetnika in zasebnika in njuna odgovorna oseba (2/2)

Odgovornost spp ne more temeljiti le na izpolnitvi predpostavk iz prvega odstavka 14. čl. ZP-1, ki določa neke vrste objektivizirano odgovornost PO za prekršek, ampak mora njegova odgovornost, ker gre za fizično osebo, temeljiti na njenem lastnem prispevku k prekršku, ki se kaže v opustitvi dolžnega nadzorstva, s katerim bi prekršek lahko preprečil (subjektivizirana odgovornost). Pri razlagi določbe, ki podjetniku nalaga odgovornost za prekršek, ki ga je storila druga oseba, je zato treba upoštevati navedeno bistveno razliko med PO in SPP, ki gospodarsko dejavnost opravlja kot fizična oseba. V primerih, ko podjetnik nastopa tudi v vlogi vodstvenega oziroma nadzornega organa, je potrebno 1. odst. 14.a. čl. ZP-1 razlagati tako, da morajo biti za odgovornost podjetnika posameznika in zasebnika, v vsakem primeru kumulativno izpolnjeni pogoji iz 1. in 2. odst. 14. čl. ZP-1. Njun položaj je v bistvenem primerljiv z odgovornostjo odgovorne osebe pravne osebe po 2. odst. 14. čl. ZP-1, ki pa od prekrškovnega organa terja, da že v izreku odločbe o prekršku konkretno navede vsebino dolžnega nadzorstva, ki naj bi ga vodstveni oziroma nadzorni organ (odgovorna oseba) podjetnika opustil.

Primer izreka odločbe o prekršku za podjetnika in njegove odgovorne osebe

- *Kršitelja:*

1. podjetnik ...s. p., Naslov, državljan ..., matična številka ..., davčna številka ...

- *je odgovoren,*

- *da je opustil dolžno nadzorstvo nad zakonitostjo ravnanja svojega delavca v zvezi z, saj ga ni seznanil z relevantnimi določbo Z/U/odloka ..., ki (prepoveduje/določa, zapoveduje določena ravnanja) glede ..., s čimer bi lahko prekršek preprečil, pa je le ta pri opravljanju njegove dejavnosti na račun, v korist in z njegovimi sredstvi dne ... v ... (opis kršitve), s čimer je kršitelj podjetnik kršil ... člen Z ... in s tem storil prekršek po ... odstavku ... člena Z...*

2. Odgovorna oseba

- *je odgovorna,*

- *da kot odgovorna oseba pri opravljanju dejavnosti podjetnika A.B. s sedežem v ..., na račun, v korist in z njegovimi sredstvi dne ... v ... s tem, da (opis kršitve), s čimer je kršiteljica odgovorna oseba kršila ... odstavek ... člena Z... in s tem storila prekršek po ... členu Z....*

Zaseg in odvzem predmeta (1/5)

VPRAŠANJE: Razlika me ZASEGOM in ODVZEMOM predmetov? Kdaj odloča sodišče o odvzemu?

- Zaseg je ukrep, pooblastilo, dano nadzorniku po določenem predpisu (153.a čl. ZON, 161.c čl. ZON) ne glede na status storilca ali je državljan RS ali tujec.
- Odvzem predmetov je stranska sankcija, ki je lahko predpisana v zakonu kot obvezna ali fakultativna sankcija.
- Če je predpisana kot obvezna sankcija, je podana pristojnost prekrškovnega organa in je hitri postopek dovoljen.
- Če v zakonu ni predpisanega obveznega odvzema stranske sankcije ali je v zakonu poleg globe predpisana stranska sankcija odvzema fakultativno (z besedami zakonodajalca: lahko, se sme izreči ...), pa je dolžnost prekrškovnega organa, kadar oceni, da obstajajo razlogi izreka stranske sankcije odvzema predmeta, da vloži pri pristojnem sodišču (po kraju storitve prekrška) obdolžilni predlog, v katerem mora obvezno navesti razloge, zakaj meni, da je potrebno, da naj sodišče odloči o odvzemu predmeta v skladu s prvim in drugim odstavkom 25. člena ZP-1.

Zaseg in odvzem predmeta (2/5)

153.a člen ZON - (zaseg vozila na motorni pogon)

(1) Policist, naravovarstveni nadzornik ali inšpektor iz drugega odstavka 151. člena tega zakona, ki je pristojen za nadzor vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, zaseže vozniku vozilo na motorni pogon, s katerim je bil zaloten pri storitvi prekrška **iz 5. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona, če je:**

1. vozilo na motorni pogon vozil v naravnem okolju nad zgornjo gozdno mejo ali na zavarovanem območju, na katerem je vožnja prepovedana z aktom o ustanovitvi zavarovanega območja;
2. bil kot voznik vozila na motorni pogon v naravnem okolju v zadnjih dveh letih najmanj trikrat pravnomočno kaznovan za prekršek iz 5. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona.

(2) Zaseženo vozilo na motorni pogon je treba takoj oddati sodišču, ki je pristojno za postopek o prekršku.

(3) Ob zasegu registriranega vozila na motorni pogon se odvzamejo registrske tablice vozila na motorni pogon, ki se pošljejo upravni enoti, kjer ima lastnik vozila na motorni pogon prebivališče ali sedež. Upravna enota podatek o zasegu vozila na motorni pogon vnese v evidenco vozil na motorni pogon, ob vrnitvi vozila na motorni pogon lastniku pa ta vpis izbriše.

-

Zaseg in odvzem predmeta (3/5)

161.c čl. ZON - zaseg predmetov

Naravovarstveni nadzornik, pristojni inšpektor, carinik ali policist v okviru pristojnosti za nadzor po tem zakonu lahko zasežejo predmete, ki so uporabljeni za prekršek ali namenjeni za prekršek ali so nastali s prekrškom, kadar uradno izvedo za prekršek. Z zaseženimi predmeti se ravna skladno z zakonom o prekrških.

Zaseg in odvzem predmeta (4/5)

25. čl. ZP-1

- (1) Predmeti, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za prekršek, ali pa so nastali s prekrškom, se smejo odvzeti, če so storilčeva last, ali če z njimi razpolaga pravna oseba, ki je storilec prekrška.
- (2) Predmeti iz prejšnjega odstavka se smejo vzeti tudi, če niso storilčeva last, ali z njimi ne razpolaga pravna oseba, ki je storila prekršek, če to terjajo splošna varnost, varovanje življenja in zdravja ljudi, varstvo okolja in ohranjanje narave, gospodarska razmerja ali razlogi morale, kot tudi v drugih primerih, ki jih določa zakon. S tem pa ni prizadeta pravica drugih, terjati odškodnino od storilca.
- (3) Z zakonom, ki določa prekršek, se sme določiti obvezen odvzem predmetov.
- (4) S posebnim zakonom se lahko določi način izvršitve odvzema predmetov.
- (5) V sodbi oziroma odločbi o prekršku se odloči, v skladu s posebnimi predpisi, ali naj se odvzeti predmeti uničijo, ali naj se izročijo ustreznemu organu oziroma organizaciji, ali pa prodajo.
- (6) Odvzeti predmet, ki je bil uporabljen ali namenjen za prekršek, se lahko vrne lastniku po predhodnem delnem uničenju, s čimer se prepreči njegova ponovna uporaba za storitev prekrška.

Zaseg in odvzem predmeta (5/5)

Ob zasegu predmeta je treba izdati potrdilo kršitelju.

Urediti hrambo predmeta, če tega ni mogoče izročiti sodišču. Stroške hrambe in vse, kar je povezano z zasegom, plača kršitelj, če se ga spozna za odgovornega, sicer te stroške trpi proračun prekrškovnega organa.

Možnosti odločanja je več:

1. Prekrškovni organ se pred odločitvijo kako bo izpeljal postopek po presoji zadev, odloči, da s sklepom vrne predmet kršitelju, če ni obveznega odvzema predmeta in izvede postopek v okviru hitrega postopka ali
- 2 Prekrškovni organ vloži obdolžilni predlog pri pristojnem sodišču z obrazloženim predlogom, da se izreče stranska sankcija odvzem predmeta.

Sodišče odloči s sodbo o odgovornosti storilca in kaj bo z zaseženim predmetom: se uniči,
proda, vrne kršitelju.

Prekrškovni organ ima pravico na odločitev sodišča vložiti pritožbo.

Odločba o prekršku - obvestilo kršitelju, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah prekrška

- Za zagotovitev temeljnih procesnih jamstev poštenega postopka mora prekrškovni organ ves čas postopka skrbeti, da je storilec seznanjen s **konkretiziranim opisom dejanskega stanja** preden je izdana odločba. Kolikor pa do kršitve vendarle pride, jo je prekrškovni organ v postopku presoje utemeljenosti zahteve za sodno varstvo dolžan **odpraviti** (storilca ponovno pozove, da poda pisno izjavo, 4. odst. 63. čl. ZP-1), enaka dolžnost pa velja tudi za sodišče, če ugotovi, da te kršitve prekrškovni organ ni odpravil (5. odst. 65. čl. ZP-1).

Kaj v primeru, če PUO kršitelja pred izdajo odločbe ne pozove na podajo izjave?

Odločba o prekršku se ne more opirati na izjavo kršitelja, če ta ni bil (vnaprej) poučen o pravicah iz drugega odstavka 55. čl. ZP-1 ali če dani pouk ni vpisan v zapisnik ali v uradni zaznamek oziroma v pisno obvestilo iz četrtega odstavka 55. čl. (Sodba VSRS, IV Ips 17/2007).

Vzorec za pridobitev ustne izjave fizične osebe, odgovorne osebe (1/3)

Pooblaščen uradna oseba pouči kršitelja, da ima pravico, če ne zna jezika, v katerem teče postopek ali ga ne more uporabljati zaradi invalidnosti, spremljati potek postopka po tolmaču.

Kršitelj nato izjavi, da:

- razume slovenski jezik in ne potrebuje tolmača
- zahteva tolmača, zato pooblaščen uradna oseb sklene, da se za tolmača določi (osebno ime) ... za ... jezik/iz razlogov invalidnosti, ki za ta primer posebej zapriseže, da bo vprašanja, ki se bodo postavila kršitelju in njegove izjave, natančno prevedel.
- Pooblaščen uradna oseba ... seznani kršitelja, da je zoper njega začel postopek o prekršku zaradi prekrška Z ...ki ga je storil s tem, da je (čas in kraj storitve prekrška) ... (kratek opis dejanja prekrška) ...
- Pooblaščen uradna oseba kršitelja pouči, da se lahko ustno izjavi o dejstvih oziroma okoliščinah prekrška oziroma ima pravico do primerne časa za pripravo svoje obrambe ter ima možnost, da izjavo poda v roku petih dni od predstavljenega prekrška.
- Pooblaščen uradna oseba pouči kršitelja, da mora takoj sporočiti vsako spremembo prebivališča ali naslova in na posledice, če ne bo tako ravnal.

Vzorec za pridobitev ustne izjave fizične osebe, odgovorne osebe (2/3)

Kršitelj nato izjavi, da:

- želi podati izjavo takoj. Pooblaščen uradna oseba nato pouči kršitelja, da se lahko izjavi o dejstvih oziroma okoliščinah prekrška, da pa ni dolžan tega storiti niti odgovarjati na vprašanja. Če se bo izjavil ali odgovarjal, ni dolžan izpovedovati zoper sebe ali svoje bližnje. Pooblaščen uradna oseba pouči kršitelja, da mora navesti vsa dejstva in dokaze v svojo korist, ker jih sicer v postopku ne bo več mogel uveljavljati.
- bo podal prekrškovnemu organu izjavo pisno v roku petih dni od prejema tega zapisnika.

Vzorec za pridobitev ustne izjave (3/3)

Zapis izjave ...

- ☐ S svojim podpisom potrjujem, da mi je vsebina zapisnika prebrana in mi je vročen prepis zapisnika.
- ☐ S svojim podpisom potrjujem, da mi je vsebina zapisnika prebrana, tolmač pa mi je vsebino prevedel in mi je vročen prepis zapisnika.
- ☐ Vsebina zapisnika je bila kršitelju prebrana, vendar kršitelj vročitve noče potrditi s podpisom, ker (razlogi odklonitve) ...

Končano ob ... uri.

Kršitelj

Tolmač

Pooblaščen uradna oseba

Zakoniti zastopnik pri PO za podajo pisne izjave ali vložitve ZSV

Za pravno osebo lahko poda pisno izjavo ali vloži ZSV njen zakoniti zastopnik, to je oseba, ki je vpisana v register pravnih oseb kot oseba, pooblaščenca za zastopanje pravne osebe. Kadar oseba pooblaščenca za zastopanje pooblasti za zastopanje drugo osebo, mora ta oseba ob vložitvi pravnega sredstva, enako kot to velja za zagovornike, predložiti pooblastilo zastopnika pravne osebe (prim. sodbi VSK sklep PRp 695/2022 in VSL sodba PRp 706/2022).

Izrek odločbe o prekršku ne glede ali gre za odločanje o pridruženih – akcesorni odgovornosti pravne osebe ali po dolžnem nadzorstvu (enako velja za fizično ali odgovorno osebo)

Izrek odločbe (tenor) tvori en stavek, četudi je dolgovezen, med povedi so le postavljene vejice in podpičja, NE PIKE, ki tudi postane edini pravnomočen in izvršljiv.

Obrazložitev odločbe

- 5 odst. 56 čl. ZP-1 določa: V obrazložitvi odločbe o prekršku je treba kratko navesti izjavo kršitelja o dejanju ter dejstva in dokaze, na katere je prekrškovni organ oprl odločitev.
-
- Povzetek pisne izjave se piše v 3. osebi ednine v strnjeni pripovedi.
-
- Preveč energije v obrazlaganje dejstev, navajanje datumov in dokazov, ki niso relevantna za odločanje o zadevi, kdaj je bil poslan poziv za izjavo, kako je bil vročen poziv ... itd.

Dokazna ocena

Prekrškovni organ mora v obrazložitvi odločbe navesti, zakaj je prepričan, da so določena dejstva storilcu prekrška dokazana, in kateri razlogi so bili odločilni pri uporabi predpisov, zlasti pri ugotavljanju, ali sta podana prekršek in odgovornost storilca zanj (Sodba Vrhovnega sodišča IV Ips 37/2008 z dne 16.9.2008).

Prekrškovni organ mora na razumljiv način navesti, na podlagi katerih dejstev in dokazov je prepričan o pravilnosti in zakonitosti svoje odločitve ter pravno podlago, na kateri le-ta temelji. Kolikor si dokazi oziroma izjave, zbrane v postopku o prekršku med seboj nasprotujejo, se mora prekrškovni organ v obrazložitvi odločbe o prekršku do njih opredeliti in obrazložiti, zakaj določene dokaze sprejema oziroma zakaj jih ne. Le na podlagi takšne obrazložitve se storilcu v postopku o prekršku resnično zagotavlja ustavna pravica do učinkovitega pravnega sredstva (Sodba VSRS IV Ips 114/2010). Če prekrškovni organ v obrazložitvi odločbe ne navede dejstev in dokazov, na katere je oprl svojo odločitev, odločbe prekrškovnega organa v postopku z zahtevo za sodno varstvo ni mogoče preizkusiti, in je podana kršitev materialne določbe četrtega odstavka 56. člena ZP-1.

Postopek o prekršku s tujimi mladoletniki

Hitri postopek pred prekrškovnim organom ni dovoljen.

Posebne določbe ZP_ glede obravnavanja mladoletnikov. Vložiti je treba obdolžilni predlog v skladu s 103. čl. ZP-1 še isti ali naslednji dan.

Zagotoviti je treba prisotnost mladoletnika na sodišču (bodi s pomočjo staršev, lahko tudi brez)

Sodnik sodišča dežura do 20.00 ure vsak dan, katerega je treba poklicati, se z njim dogovoriti glede prihoda (ure) na narok za zaslišanje na sodišče, seznam dežurnih sodnikov hrani policija

in zadevo priti na sodišče skupaj z obdolžilnim predlogom in mladoletnikom ter zadevo predati takoj kot nujni postopek (209. čl. ZP-1) v odločanje pristojnemu sodišču (po kraju storitve prekrška).

Vloga, ki je prispela v roku za vložitev rednega pravnega sredstva (npr. zahteva za sodno varstvo), je drugače naslovljena

Kaj v primeru, če kršitelj vlogo poimenuje kako drugače (pritožba, ugovor ali sploh ne naslovi vlogo)?

Vlogo ne glede na to, kako jo kršitelj poimenuje, samo, da je vložena pravočasno in je dovoljena, je dolžna pooblaščen uradna oseba presoјati po vsebini.

ZSV zoper plačilni nalog in plačilo globe

Plačilni nalog, če je ZSV vložena pravočasna in je dovoljena in popolna, zadrži izvršitev izrečene sankcije in tudi sicer PN še ni postal pravnomočen.

POZOR: Pri odločbi o prekršku je drugače, ker je rok plačila polovičnega zneska izrečene globe vezan na nevložitev napovedi ZSV.

Kršitelj, ki ne napove zahteve za sodno varstvo zoper odločbo o prekršku, plača polovični znesek globe v roku osmih dni po izteku roka za napoved zahteve za sodno varstvo. Če plača polovično globo pred iztekom roka za napoved zahteve za sodno varstvo, zahteva za sodno varstvo zoper odločbo ni dovoljena, razen, če je v skladu z določbami tega zakona globo moral plačati pred iztekom roka za napoved zahteve za sodno varstvo (2. odst. 57.c čl. ZP-1).

Tujec – vložitev ZSV zoper plačilni nalog, roki za odločanje o ZSV (1/2)

Storilec, ki bi se z odhodom v tujino lahko izognil odgovornosti za prekršek ima tudi pravico vložiti ZSV. V zvezi z ZSV mora prekrškovni organ ravnati v skladu s 3. odst. 201. čl. ZP-1, ki določa, če prekrškovni organ oziroma sodišče odloči, da se odločba izvrši takoj, se zahteva za sodno varstvo oziroma pritožba pošlje pristojnemu sodišču najpozneje v štiriindvajsetih urah po poteku vseh rokov iz 1. odst. 60. čl. ZP-1 in 1. odst. 151. čl. tega zakona; pristojno sodišče mora izdati odločbo v 48 urah, potem ko je dobilo spis.

Tujec - vložitev ZSV zoper plačilni nalog in kako je potem s plačilom v celoti izrečene globe pri tujcu, če ne uspe z vloženo ZSV (2/2)

Storilec je moral globo plačati pred pravnomočnostjo plačilnega naloga, zato je bil v primerjavi z ostalimi storilci prekrškov, ki s plačilom (polovice) globe pred iztekom roka za vložitev pravnega sredstva izgubijo pravico do le-tega, deležen dvojne ugodnosti; (i) kljub takojšnjemu plačilu polovice izrečene globe je smel (za razliko od drugih storilcev prekrškov) vložiti zahtevo za sodno varstvo, poleg tega pa mu je v skladu z odločitvijo sodišča (ii) ostala tudi pravica do plačila polovične globe, ne glede na končni izid prekrškovnega postopa. Gre za pozitivno diskriminacijo, ki je zaradi načela prepovedi reformatio in peius ni mogoče odpraviti (Sodba VSRS IV Ips 17/2016).

Vložitev napovedi ZSV zoper odločbo, ki ima vse elemente zahteve za sodno varstvo

Če kršitelj vloži na odločbo o prekršku brez obrazložitve napoved ZSV, ki jo lahko različno imenuje, in ima vse elemente ZSV (153. člen v zvezi z 2. odst. 58. čl. ZP-1), se v primeru, da na odločbo z obrazložitvijo ne vloži ponovno ZSV, šteje, da je že vložil ZSV skupaj z napovedjo ZSV.

Vprašanje: Kaj v primeru, če kršitelj plača globo, izrečeno z odločbo o prekršku?

Plačilo globe ne vpliva na odločitev sodišča, ki bo odločalo o ZSV.

Kadar pooblaščen uradna oseba piše odločbo o prekršku z obrazložitvijo, napoved ZSV pa ima vse elemente ZSV iz 153. čl. ZP-1, je prav, da prekrškovni organ navede to ugotovitev že v prvem odstavku obrazložitve.

Vročanje odločb (1/2)

VPRAŠANJE: ZSV vloži odvetnik kršitelja.

Komu se vroča odločitev o ZSV? Samo odvetniku ali obema?

Smiselna uporaba določb ZUP v hitrem postopku o prekršku ne pomeni diskrecijske pravice organa, ki vodi postopek, da določbe uporablja samo, če se mu zdi to smotrno, sicer ravna po svoji presoji. Pomeni uporabo določb ZUP na način, ki najbolj ustreza pomenu, namenom in naravi posameznega instituta s prilagoditvijo glede na posebnosti postopka (poznavanje načel obeh postopkov tako ZUP kot ZP-1).

Vročanje odločbe (2/2)

- Če ima kršitelj zagovornika, je treba vročati odločbe, sodbe po ZSV obema (Sodba VS IV Ips 4/2022 z dne 15. 3. 2022). Pravna podlaga: 7. odst. 56. čl., 1. odst. 59.a čl., 1. odst. 140. čl., 3. odst. 200. čl. ZP-1
- Vročanje pravni sebi na sedež družbe, odgovorni osebi na naslov za vročanje
- Nastop pravnomočnosti odločbe (za pravno in odgovorno osebo vroča vsaki na svoj naslov in se ugotavlja posebej) ali sodbe (kadar je dovoljena pritožba), se ugotavlja od tistega udeleženca postopka, ki je zadnji prejel pisanje.
- Nastop pravnomočnosti sodbe zoper katero ni pritožbe, pa od dneva odposlanja pisanja iz sedeža prekrškovnega organa (2. odst. 199. čl. ZP-1)

Vročanje v tujino (1/2)

- Vročanje se lahko opravi neposredno ali po diplomatski poti, razen če mednarodna pogodba določa drugače.
- Neposredno v tujino se vročitev opravi tako, da se dokument v skladu s poštnimi predpisi, opremi s mednarodno povratnico (roza barve z oznako AR), vendar pa mednarodni poštni standardi glede osebne vročitve niso tako strogi, kot jih predpisuje ZUP, zato je pri uporabi te možnosti potrebna še večja pozornost, ali je bil dokument sploh vročen naslovniku. Zato je ugotavljanje pravilne osebne vročitve stvar od presoje vsakega primera posebej.
- Po Zakonu o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami EU (ZSKZDČEU) se lahko pošljejo pisanja (odločbe, obvestila kršiteljem, da se izjavijo o prekršku, vabila) prek pristojnih organov držav članic v primerih (v RS prek Sektorja za mednarodno pravno pomoč pri Ministrstvu za pravosodje)
- Dejstvo je, da ZUP ne dela razlik med slovenskimi in tujimi državljani. Prekrškovni organ, pod pogojem, da razpolaga s popolnim naslovom kršitelja v tujini, posreduje pisanje v tujino z mednarodno povratnico. Če se pošiljka vrne, da je oseba preseljena ali neznana na naslovu, se lahko vroča preko oglasne deske (sodba VSRS IV Ips 55/2017).

Vročanje v tujino – kršitelj ni imel možnosti sodelovanja, naslov v tujini neznan (3/3)

Kadar kršitelj (še) ni imel možnosti sodelovati v postopku o prekršku (po uradni dolžnosti), pa za vročitev pisanja, če nima prijavljenega ne stalnega ne začasnega prebivališča v RS niti naslova za vročanje, pa je bila vročitev neuspešna, ker je naslov storilca v tujini neznan, ali ni mogoč stik ali komunikacija s kršiteljem celoten postopek, **niso izpolnjeni pogoji za vročanje z javnim naznanilom.**

V tem primeru je treba takemu kršitelju postaviti skrbnika za poseben primer v skladu z Zakonom o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR) kot drugo obliko varstva pravic stranke. Skrbnika za posebne primere (ali za določena opravila) **postavi prekrškovni organ z odločbo**. Oseba, ki se jo postavi za skrbnika, mora dati pred odločitvijo o postavitvi za skrbnika soglasje. Skrbnik lahko nadalje zastopa kršitelja prek pravnega sredstva v zvezi z odločitvijo prekrškovnega organa. V tem primeru ima center za socialno delo (CSD) nasproti takemu skrbniku iste pravice kot nasproti skrbniku, ki ga je sam postavil. V 198. členu ZZZDR so predpisani pogoji za razrešitev skrbnika, za kar je po navedeni določbi izrecno pristojen CSD, tudi v primeru, če je skrbnika za posebni primer postavil drug organ v drugem (prekrškovnem) postopku.

Če se postavi skrbnika za poseben primer oz. za določeno opravilo, razglasi prekrškovni organ svojo odločbo na oglasni deski in na enotnem državnem portalu e-uprava z javnim naznanilom (96. a člen ZUP), po potrebi pa tudi na drug primeren način.

Pravnomočnost odločbe (1/2)

- Odločba, plačilni nalog in sklep (praviloma) postane pravnomočna, ko je ni možno več izpodbijati z ZSV oziroma s pritožbo, ali če zoper njo ni pravnega sredstva.
- Če je bilo zoper odločbo, plačilni nalog vloženo pravno sredstvo, o katerem je bilo odločeno na drugi stopnji, nastopi pravnomočnost z dnem, ko se odločitev odpravi vlagatelju pravnega sredstva (če je sodišče zavnilo ZSV kot neutemeljeno, če je izreklo globo pod najnižjo mero od predpisane ali opomin).
- Če je sodišče odpravilo odločbo ali plačilni nalog ali spremenilo odločitev in ustavilo postopek o prekršku, ko preteč rok za vložitev pritožbe, pa pritožba prekrškovnega organa ni bila vložena oz. z dnem dokončne odločitve drugostopnega organa.

Pravnomočnost odločbe (2/2)

Posledice nastopa pravnomočne odločbe:

- Ni je mogoče izpodbijati pred sodiščem
- formalna – vezanost organa na odločitev
- materialna – vsebina odločbe (izrek)

Nanaša se na določen predmet, osebe in čas

Izvrševanje pravnomočnih odločb zoper tujce v državah EU (1/3)

- Izvrševanje denarne sankcije v drugi državi članici EU po Zakonu o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami EU, ki jo je po fizični ali pravni osebi izrekel pristojni organ v Republiki Sloveniji, **se torej lahko izvrši v drugi državi članici, v kateri ima ta oseba prebivališče oziroma sedež ali premoženje oziroma kjer prejema dohodke.**
- Predlog za priznanje in izvršitev odločbe, s katero je izrečena denarna sankcija, posreduje pristojnemu izvršitvenemu organu druge države članice prekrškovni organ, ki je izrekel sankcijo . Če je torej denarno sankcijo na prvi stopnji izrekel prekrškovni organ, lahko Okrajno sodišče v Celju vloži predlog na obrazloženo pobudo prekrškovnega organa.
- Sodišče mora pri odločitvi o vložitvi predloga upoštevati možnost uspešne izterjave, smotrnost izterjave glede na višino izrečene sankcije in stopnjo kršitve oziroma ogrožanja zavarovane dobrine. Sodišče pred odločitvijo pridobi mnenje pristojnega državnega tožilca in izjavo osebe, zoper katero je bila izrečena denarna sankcija, če je ta dosegljiva.

Izvrševanje pravnomočnih odločb zoper tujce v državah EU (2/3)

- Prekrškovni organ mora zato (vselej je to Okrajno sodišče v Celju) sodišču poleg predloga posredovati tudi odločbo, ki jo je treba izvršiti. Sodišče odločbo posreduje pristojnemu tujemu organu z izpolnjenim in podpisanim potrdilom (vsebina je določena v Prilogi 10 ZSKZDČEU) ter prevod potrdila v uradni jezik države izvršitve ali v drug jezik, ki ga ta sprejme. O tem katere uradne jezike sprejemajo posamezne države članice, sodišče seznani MP.
- **Zelo pomembno:** če se gre v naveden način izterjave globe in stroškov postopka, v primeru izterjave globe in stroškov postopka, denarni znesek pripada državi, v kateri prebiva kršitelj.
- Predlog za izvrševanje se lahko hkrati posreduje samo eni državi članici, kolikor pa nastopijo razlogi za umik predloga, je sodišče, ki je posredovalo predlog, dolžno državi izvršiteljici posredovati obvestilo o umiku predloga kadar je oseba na podlagi odločbe, s katero je bila izrečena denarna sankcija, to že plačala, je bila odločba, s katero je bila izrečena denarna sankcija, ali njena izvršljivost naknadno razveljavljena, spremenjena ali pa je bil znesek denarne sankcije zmanjšan ter se izvrševanje zaradi drugih razlogov ne zahteva več.

Postopek izterjave za storilce, ki živijo v tretjih državah (3/3)

- Postopek izterjave za storilce, ki živijo v tretjih državah, je bolj zapleten, zato se je treba obrniti na Ministrstvo za pravosodje za vsak posamezni primer (sicer pa ima prekrškovni organ možnost, če ve, da ne bo mogoče izvesti postopka zoper tujca, da konča postopek z uradnim zaznamkom zaradi smotrnosti postopka (člen 51-4-4 ZP-1).

Ukreniti je treba zato vse potrebno, da se z institutom zavarovanja izvršitve pride do poplačila globe.

Računanje pravnomočnosti in izvršljivosti (1/2)

Plačilni nalog je vročen dne 8. 3. 2024. Rok za vložitev ZSV je 8 dni od prejema PN

Nastop pravnomočnosti plačilnega naloga, če ni vložena ZSV?

V primeru odločanja zoper PN Policije nastop pravnomočnosti: 17.3.2024, za ostale PO 19.3.2024

Nastop izvršljivosti, če je rok plačila globe po PN 30 dni?

- Za zadeve Policije (dan pravnomočnosti je že prvi dan izvršljivosti) 16.4.2024
- Za ostale prekrškovne organe (dan pravnomočnosti je že prvi dan izvršljivosti) 18.4.2024

Računanje pravnomočnosti in izvršljivosti (2/2)

- Odločba z obrazložitvijo je poslana kršitelju po določbah ZUP o vročanju po pošti. Vročevalec kršitelju dne 15.3.2024 ni mogel vročiti pisanja, zato je pustil obvestilo, naj se zgleda na pošti. Rok za prevzem pošiljke je začel teči naslednji dan, to je dne 16.3.2024. Kršitelj pošiljke ni prevzel v roku 15 dni, ki se je iztekel v soboto, 30.3.2024 in je vročevalec pošiljko dal v nabiralnik dne 2. 4. 2024 (paziti, da se ne šteje rok za nastop pravnomočnosti od dneva, ko se pusti pisanje v nabiralniku)
- Fikcija vročitve je nastopila torej v soboto, 30.3.2024, ker je to materialni rok, in lahko pade na soboto, ali nedeljo, praznik ali dela prost dan. Od 31.3.2024 teče rok za vložitev ZSV.

Nastop pravnomočnosti odločbe, če ni vložena ZSV?

- Za vse prekrškovne organe s prenosom nedelje, na katero je padel zadnji dan roka za vložitev ZSV, nastopi pravnomočnost torek, 9.4.2024.
- Nastop izvršljivosti odločbe, če je rok plačila globe in ST 15 dni? Za vse prekrškovne organe je to sredo, 24.4.2024.

USPEŠNO DELO NA PREKRŠKOVNEM PODROČJU